

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 102

Листопад 2007

Hamer проти Бельгії - 21861/03

Рішення від 27.11.2007 [Секція II]

Стаття 6

Кримінальне провадження

Стаття 6-1

Кримінальне звинувачення

Провадження, результатом якого стало знесення будинку, побудованого без дозволу на будівництво: *стаття 6 застосовна*

Стаття 1 Протоколу № 1

Стаття 1 пункт 1 Протоколу № 1

Майно

Заміський будинок, рішення про знесення якого було прийняте лише через кілька десятиріч після того, як було встановлено, що він був збудований без дозволу на будівництво: *стаття 1 Протоколу № 1 застосовна*

Стаття 1 пункт 2 Протоколу № 1

Контроль за використанням майна

Наказ про знесення заміського будинку, побудованого у лісовій зоні, щодо якої застосовувалась заборона на будівництво: *немає порушення*

Факти: у 1967 році батьки заявниці побудували на земельній ділянці заміський будинок (дачу) без дозволу на будівництво. Коли мати заявниці померла, акт про розподіл нерухомості з її батьком прямо згадував про існування будинку, і його зареєстрували органи влади, які справили реєстраційний збір. Коли батько заявниці помер, нотаріальний акт про розподіл нерухомості чітко згадував будинок в якості дачі, а заявниця сплатила відповідний податок на спадщину. Щороку вона сплачувала аванс податку на нерухоме майно та податок, що сплачувався з другого будинку. Водопостачальна компанія, яка частково контролювалась урядом, підвела до будинку воду без будь-якої реакції з боку органів влади. Лише в 1994 році поліція склала два протоколи, один стосовно вирубки дерев на території будинку в порушення норм лісового господарства, а інший – щодо будівництва будинку без дозволу на будівництво в лісовій зоні, в якій дозвіл на будівництво не міг бути наданий. У 1999 році заявницю викликали до прокуратури з питання володіння будинком, побудованим без дозволу, та вирубки близько п'ятдесяти сосен у порушення Лісового указу. Кримінальний суд виправдав заявницю. Слідчі органи звернулися до апеляційного суду, який залишив у силі рішення щодо виправдання заявниці в частині вирубки дерев. Проте згідно з указом про організацію регіонального розвитку, він визнав її винною в збереженні будинку, збудованого без дозволу. Відзначаючи, що судовий розгляд зайняв більше часу, ніж це було розумно, апеляційний суд просто визнав заявницю винною і зобов'язав її повернути місце забудівлі в початковий стан, що означало знесення будинку. Заявниця подала касаційну скаргу, проте безрезультатно. Касаційний суд розглянув обов'язок про повернення місця забудівлі в початковий стан не як покарання, а як захід цивільного характеру. Будинок був знесений згідно з постановою про виконання рішення.

Право: стаття 6 § 1 (розумний строк) - той факт, що апеляційний суд проголосив просту заяву про вину заявниці у зв'язку з надмірною тривалістю судового розгляду, не позбавляв її статусу «жертви», враховуючи, що цей суд одночасно наказав їй повернути місце забудівлі у початковий стан.

Стаття 6 застосовувалась у своєму кримінальному аспекті, оскільки захід щодо знесення будинку можна було розглядати в якості «покарання» для цілей Конвенції.

Хоча тривалість судового розгляду справи по суті не вбачалась нерозумною (він зайняв трохи більше трьох з половиною років у трьох судових інстанціях), поліцейський протокол, який зазначав незаконний характер будівництва, встановлював час, починаючи з якого заявниця вважалась «звинуваченою» у розумінні практики Суду, і починаючи з якого починав свій перебіг розумний строк. Тому судове провадження зайняло між 8 та 9 роками у трьох інстанціях, включаючи 5 років досудового слідства, хоча справа й не була особливо складною.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 1 Протоколу № 1 – дана будівля проіснувала протягом двадцяти семи років, перш ніж місцеві органи влади повідомили про правопорушення. Повідомлення про порушення законодавства про ландшафтне планування

було безспірною відповідальністю органів влади, як і забезпечення відповідних ресурсів для цього. Більше того, Суд дійшов висновку, що органи влади знали про існування відповідного будинку, оскільки сплачувались відповідні податки. Іншими словами, органи влади закривали очі на ситуацію протягом двадцяти семи років, а протягом ще десяти років не відбулося жодних змін вже після того, як було встановлено правопорушення. Після такого тривалого періоду часу майновий інтерес заявниці у використанні свого заміського будинку був досить великим та встановленим, аби вважатись суттєвим інтересом, а відтак і «майном», і вона мала «законне очікування», що вона зможе продовжувати користуватись своїм майном. Втручання в право заявниці на мирне володіння своїм майном, яке стало результатом знесення її будинку за рішенням органів влади, було передбачене законом та переслідувало мету контролю за використанням майна відповідно до загальних інтересів, шляхом приведення відповідного майна у відповідність з планом землекористування, який передбачав лісову зону, на якій жодний дозвіл на будівництво не надавався.

Що стосується пропорційності втручання, то Суд зазначив, що навколишнє середовище мало значення, і що економічні імперативи та навіть деякі основні права, включаючи право власності, не повинні превалювати над екологічними міркуваннями, особливо якщо держава прийняла законодавство з цього питання. Далі органи державної влади повинні були вжити необхідних заходів у відповідний час для того, щоб природоохоронні заходи, які вони вирішили здійснити, не стали неефективними. Відтак обмеження права власності були допустимими за умови, звичайно, що між індивідуальними та колективними інтересами був встановлений розумний баланс.

Оскаржувана міра переслідувала законну мету захисту лісової зони, на якій не можна було нічого будувати. Власники заміського будинку могли мирно та безперервно користуватися ним протягом тридцяти семи років. Офіційні документи, сплачені податки та здійснена робота свідчили, що органи влади знали або повинні були знати про існування будинку протягом тривалого часу, а після того, як порушення було встановлено, вони дали сплинути ще п'ятьом рокам, перш ніж пред'явити звинувачення, тим самим допомагаючи закріпити ситуацію, яка могла лише завдати шкоди охороні лісової території, на сторожі якої стояв закон.

Однак у бельгійському законодавстві не було жодного положення про узаконення будівлі, побудованої в такий лісовій зоні. За бельгійським законодавством правопорушення не підлягало застосуванню строку давності, а органи влади могли в будь-який час прийняти рішення про застосування закону. Окрім як поновлення місця забудівлі в його початковому стані, жодна інша міра не вбачалася належною з огляду на незаперечне втручання в цілісність лісової зони, на якій не дозволялась жодна забудівля. Крім того, на відміну від ситуації в тих справах, в яких існувала імпліцитна згода з боку органів влади, цей будинок був збудований без будь-якого офіційного дозволу. З урахуванням цих підстав, втручання не було непропорційним.

Висновок: немає порушення (одноголосно).

Стаття 41 - 5000 євро у відшкодування моральної шкоди.

Натисніть тут для доступу до Інформаційних бюлетенів з практики Суду:
[Case-Law Information Notes](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int